

Nyomdafestékek új fényben

Michael Scherzinger

Németországban jó ideje tervezik, hogy az élelmiszer-csomagoláshoz használt nyomdafestékek szabályozását szigorítják. Egy ilyen rendelkezés nemcsak a németországi csomagológyárakat érinti, hanem kiterjed minden olyan termékre, amely az élelmiszer-csomagoló anyaggal érintkezik és Németországban piaci értékesítésre kerül. Ez azt jelenti tehát, hogy a Németországon kívüli gyártóknak is igazolni kell, betartották-e az előírásokat.

KIINDULÁSI HELYZET

Az a jelenség régóta köztudott, hogy a csomagolásból az élelmiszerbe jutnak bizonyos anyagok. Tanulmányok igazolják, hogy a csomagolásból olyan mennyiségű anyagok kerülnek ételleinkbe, amelyek a fogyasztók emésztését nagyobb mértékben terhelik meg, mint a sokat vitatott növényvédő szerek.

A német tartományi hatóságok, s nem utolsósorban az EU, évtizedek óta azon fáradoznak, hogy a fogyasztók egészségét veszélyeztető, ún. migráns anyagok a lehető legkevesebb mértékben jussanak az élelmiszerekbe. A műanyag csomagolóanyagok esetében régóta körültekintően szabályozzák, milyen anyagokat és kemikáliákat használhatnak az előállításukhoz. A csomagolóanyagok más komponensei, ezzel szemben – ide tartoznak a nyomdafestékek is –, máig nincsenek pontosan és részletesen megadva.

A RENDELET OKAI

2005-ben a ITX-botrány megrázta a csomagolóanyag világot: Olaszországban olyan mennyiségű UV-sugárzásra keményedő szubsztanciát állá-

pítottak meg egy csecsemőtáplálékban, amely a fogyasztóvédelmi hatóságok véleménye szerint messze túllépte a biztonságos határokat. A csecsemőtáplálékot az olasz hatóságok visszavonták a szupermarketek polcairól és megsemmisítésre került, több millió eurós kár keletkezett. A kereskedelem villámgyorsan reagált erre a híre egész Európában, és követelte, hogy ezt az anyagot vegyék ki a festékanyag-receptúrákból, a festékanyag keményedő rendszerét alakítsák át és adott esetben a már legyártott csomagolóanyagokat vonják vissza.

Ezen eset kapcsán 2008-ban a hatóságok Svájcban elkezdték kivizsgálni, hogy az ITX-en kívül vannak-e még további más anyagok is, amelyek a fogyasztók egészségét veszélyeztethetik. Az iparral együtt készítettek egy listát azokról az anyagokról, amely azon kemikáliák

számát korlátozza, amikkel a jövőben az élelmiszer-csomagolásban használt nyomdafestékeket szabad gyártani. 2011-ben jogerőre emelték az úgynevezett svájci csomagolótínták rendeletét (SR 817.023.21), amely a Svájcban eladásra kerülő összes élelmiszerral érintkező termék csomagolására vonatkozik.

MIÉRT KELL MÉG EGY RENDELET?

Habár Svájc köztudottan nem tartozik az EU-hoz, mégis azzal a reménnyel vezette be az Unió a svájci rendeletet, hogy a biztonság az élelmiszer-csomagolás terén a szövetséges országokon belül javuljon. A Svájjal való szoros kereskedelmi kapcsolatok okán arra számítottak a szakemberek, hogy ez a jogszabály a határokon túra is pozitív hatást gyakorol.

A negatív esetek, mint például az, hogy Belgiumban a cereáliák csomagolóanyagából származó benzofenon-túlterhelést tapasztaltak, valamint a NETSA jelenléte az édességek csomagolóanyagában, arra ösztönözték a Német Kockázatértékelő Intézményt (BfR), hogy ezen feltevéseket felülvizsgálva átfogó tanulmányt készítsenek Németország számára.

Ehhez a kiskereskedelmi polcokról, illetve közvetlenül a csomagológyárakból 57 csomagolóanyag-próbát készítettek és ezeket körültekintően bevizsgálták. Kimutatták, hogy a benzofenon és a NETSA változatlanul átvándorolt az élelmiszerekbe, holott az ipar szavatolta, hogy ezeket a szubsztanciákat a jövőben kiiktatja. Ugyanígy problémásnak minősült a becsomagolt élelmiszerben bizonyos lágyítók és akrilatok, valamint elsődleges aromatikus aminok és ásványi olaj komponenseinek a jelenléte, mert ezek rákkeltőnek számítanak. Ráadásul a régóta kérdéses ITX-et is találtak az élelmiszerekben.

Az eredmények alkalmat adtak az intézetnek, hogy törvényt alkosson arról az eljárásról, amely egyértelműen szabályozza, hogy a nyomdafestékekben milyen szubsztanciákat használhatnak fel.

A RENDELET TARTALMA

A törvénytervezet – a probléma körülírása és indoklása mellett – tartalmaz egy szubsztancia-listát jelenleg 535 szubsztanciával, amelyek a nyomdafestékhez hozzáadva még kereken 900 szubsztanciához használhatóak fel a műanyagokra vonatkozó rendelet alapján. A svájci ren-

delettel ellentétben a német szabályozásban tetszőleges mennyiségben használhatnak fel a nem listázott anyagokból, amennyiben nem CMR-szubsztanciákról van szó. A CMR-szubsztanciák rákkeltő hatásának, az örökítő anyagot megváltoztató vagy az átörökítést veszélyeztető anyagoknak minősülnek. A listában nem szereplő szubsztanciák felhasználásának feltétele, hogy az élelmiszerbe nem migrálhatnak át.

ÚJDONSÁG: KÖTELEZŐ A MEGFELELŐSÉGI NYILATKOZAT

Amíg a nyomdafestékekre vonatkozó svájci szabályozás és az Európa Tanács ajánlata a gyártótól csak egy belső konformitási vizsgálatot követel meg, addig a csomagolóanyagok festékére a német rendelet tervezete megfelelési nyilatkozat kiállítását írja elő. Ebbe beletartozik a feldolgozó, vagyis rendszerint az élelmiszergyárnak minden információval rendelkeznie kell, amelyek neki és a németországi felügyeleti hatóságok számára is lehetővé teszik, hogy a csomagolás konformitását felülvizsgálják.

A felhasznált szubsztanciákat részletesen meg kell nevezni aszerint, hogy milyen migrációs háttérrel rendelkezik, illetve szerepel-e a listában. Hasonlóképpen kell visszaigazolni, hogy a csomagolóanyagok az előírásoknak és a rendeleteknek megfelelnek.

AZ ÁTALAKÍTÁS KÖLTSÉGEI

A rendelet bevezetése a *németországi hatóságok* számára jelentős költséggel jár. A csomagolás ellenőrzéséhez a felügyeleti szervezetnek bővíteni kell a laborkapacitását, amely mintegy ötmillió euróra becsülhető. A személyzet és a berendezés költségei évente 1,2 millió euróra tehető.

Az ipar becsült költségei még ennél is lényegesen tetemesebbek. A *nyomdafestékgyártók* mintegy húszmillió euró költséggel számolnak. A ráfordítandó kiadásokat a szállítói megbízásokra terhelik a szubsztanciák pótlólagos konformitási nyilatkozat elkészítésétől kezdve, a vevőkkel való kapcsolattartáson, az új receptúrák elkészítésén keresztül a lista feltételeinek megteremtéséig. Vállalkozásonként mintegy egymillió többletköltséggel számolnak.

A *csomagolóipar* számára a konformitási nyilatkozat egyszeri előállításának költsége, a rendelet közzétevése szerint, mintegy 33 000 euróra rúg. Közél

50 000 megfelelőségi nyilatkozattal számolnak évente, amelyet az iparnak kell előteremtenie.

HATÁLYOSSÁG

A 21. rendeletet, amely a fogyasztási cikkek rendeletének változásáról szól, valamint a nyomdafestékről szóló rendelet hivatalos tervezetének előterjesztését az illetékes hatóságok hajtják végre. Ez többek között a német irányelv meghatározásával magyarázható az európai szabályozás szerkezetében. Ennek hatályba lépése a következő hónapokban várható.

A törvény hatályba lépését követően kétéves szerkezetátalakítási haladékokat irányoztak elő. Mindenesetre kétség merül fel, hogyan fogadja el a piac ezt a határidőt. Várható az is, hogy a csomagolóanyagok megrendelői lényegesen korábban vezetik be a szabályokat, hogy a gyorsabb konkurens cégekkel szemben ne szenvedjenek piaci hátrányt. Azzal is számolnak, hogy a fogyasztóvédelmi szervezetek és a fogyasztók figyelemmel követik a változásokat.

ÖSSZEFOGLALÁS

Habár Németországban régóta kifogásolják a nyomtatott élelmiszer-csomagoló anyagokat, mégis a Német Kockázatértékelő Intézmény véleménye szerint a biztonság kívánivalót hagy maga után. Mivel a pontos szabályozás eddig

csak Svájcban történt meg, a németországi hatóságoknak hiányzik egy átfogó és részletes irányelv, amellyel a csomagolásokat kiértékelik és adott esetben a forgalomból kivonják.

A nyomdafestékekről szóló rendelet bevezetése kötelezi a Németországban eladott élelmiszer-csomagoló anyag gyártóit egy minden részletre kiterjedő nyilatkozat elkészítésére, valamint igazolniuk kell, hogy az előírásokat betartották minden nyomtatott élelmiszer-csomagolás esetében.

**Ön mit tenne,
ha a kettő legnagyobb ügyfelét elveszítené?**

**Gondolkozott már
a csomagolás élelmiszer-biztonságáról?**

**Szívesen készítünk Önnek egy diszkrét ingyenes felmérést,
elkötelezettségek nélkül.**

Hívjon fel vagy írjon most!

info@adjuvo-online.com, www.adjuvo-online.com

+36 20 9225 115

2100 Gödöllő, Szabadság tér 1.